

ENCALADA

Partida antiga del terme de Valldellou (Llitera): «in margine de *Encalada* --- in ipsa Spelunca» documentada en unes afrontacions d'un doc. de 1067, junt amb Estopanyà, Camporrells, Lluçàs i Siscar (*Lib. Feud.* I, 59).

ETIM. Es compendria millor si fos dissimilació de *canada* 'canyada, valleta', amb *En-* aglutinat (*E.T.C.* II, 9-11) que no pas de *calar*. J. F. C.

ENCAMP

Poble i parròquia: una de les sis d'Andorra, a l'esq. de la Valira d'Orient, entre Les Escaldes i Canillo.

PRON. MOD.: *ənčkám* (amb so entre *a-* i *ə-*), 1932, a Tor (v, 3); igual, o bé *ənčkám* vaig oir a Soldeu i a Encamp mateix, el 1953, i més tard allí i a Les Escaldes.

MENCIONS ANT. 839, Acte C.SdUrg.: *Encampo*, i *Encamp* en el Capbreu vulgar i en la còpia del S. XII (ed. PPujol, n.º 20); 953: *Encampo*, cit. junt amb *Cabriacs* (*Cart. de Tavèrnoles*, 39-41, 21); 1083: *Encampo* (*BABL* II, 37; Valls Tab., *Andorra*, p. 380); 1162 i 1176: *Encamp* (Valls Tab., *o. c.*, 389, 398); 1218: «--- in *cal d'Encamp*» (així 3 vegades) ¹ (*Cart. Tavèrnoles*, 203.8); 1347 i 1510: *Encamp* (Valls Tab., *o. c.*, p. xvi; i *Homen. Rubió i Lluch* II, 485).

HOMÒNIMS o quasi: *Ančkámpo*, partida muntanyenca en el te. d'Alins de Vall Ferrera (xxi, 173) (uns 20 k. O. d'Encamp, però amb valls i carenes entremig).

Encamps en el Bearn, molt arrelat des de l'E. Mj. com a NP, i també d'un feu o alou (generalment amb *-s* però un cop, sense). «Arnauto d'*Encamps* notari --- d'Ossau», a. 1325; «Johan d'*Encamps*, --- canonge de Souberte en --- Lescar», a. 1425 (tots dos en el *Cart. d'Ossau*, pp. 199 i 139). P. Raymond (*Di. Top. BPyr.*) registra «*Incamps*, fief», te. Benejac-Coa. c.º Nay, 15 k. al SE. de Pau, doc. ja «la maison de *Incamps*», a. 1538; «la domenjadura de *Incamps*», a. 1575; «domenjadura d'*Incans*», a. 1660. Ultra els dos *Encamps* del cartulari d'Ossau, hi ha encara, nom d'un capità: «La Ferrarie deu cappitaine *Incamps*» nom que donen l'a. 1538 a «les Forges d'Angosse», te. d'Arthés, que és 10 k. més al S. que Nay i tant aquests com la vall d'Ossau són al SE. de Pau. Estant tan repetit allà, i tan antic, és ben difícil que provingui d'andorrans establerts en el Bearn.

En efecte, encara que els noms amb *En-* aglutinat, siguin copiosos a Andorra, més que enlloc, també n'hi ha bastants a l'Alt Pallars, Alt Berguedà i Cerdanya: veg.-ne llista en *E.T.C.* II, 11 (que es pot ampliar). I crec que també se'n troben en els Pirineus gascons. *Encauss*, poble del Gers, un altre i un *Empeaux* en el Comenge. *Engraviès* i *Encourtich* a l'Arieja i algun altre (encara que algun d'ells, com *Engolmer* etc., poden tenir etim. no aglutinada). A la toponímia menor crec que n'hi ha més, i de tota manera és ben poc versemblant que un notari i un canonge d'Ossau en

els Ss. XIV-XV, i un «fief i un capità» tan arrelats ja als finals de l'E. Mj. poguessin venir tots d'un o d'uns emigrants de la llunyana Andorra.

ETIM. M. Lübke (*BDC* XI, 18) ja creia que seria «*villa IN CAMPU*». Perquè, de fet, *Encamp* es troba en un planell, obert al fons de la vall de la Valira, en un paratge de camps i conreus, i els NLL amb *En-* aglutinat es troben allí entorn, en bon nombre, amb explicació topogràfica no menys clara, en uns: com *Envalira*, *Enclar*, *Entor*; o, a l'alt Bgd., *Empalomar*, *Ensija*; altres també amb explicació raonable, que vaig aplegar en l'assaig meu sobre la toponímia d'Andorra (*E.T.C.* I, 8 ss.), acceptant ja aquesta etimologia d'*Encamp*.

N'hi ha allí mateix uns derivats: la *Tossa d'Encampdana*, al N. d'Encamp, en el límit entre Encamp i Canillo, veg. la làm. 24 i el mapa del llibre de Marcel Chevalier, *L'Andorre*. A. Soldeu, me l'assenyalaven com un cim pelat que ressortia a la dreta, per damunt del bosc de Soldeu, pronunciant *enkampadana*: amb les *a* intermèdies, o *ə*, indistintes. Hi havia, doncs, una vocal entre la *p* i la *d*, perduda en una de les dues variants, i per tant seria un adj. en *-ITANUS*, format a la manera llatina: **INCAMPITANA*, o sigui 'pròpia d'Encamp o veïna d'Encamp' (*E.T.C.* II, 13, 40). No és objecció contra l'etimologia acceptada, puix que l'aglutinació de *IN-* ja la veiem consumada i estereotipada, des de 839, i constant en les 9 mencions medievals.

Un altre derivat local i antic, serà el que avui diuen «Bosc del *Campeà*» situat damunt la *vall dels Cortals d'Encamp*, en els pendents de l'*Alt del Griu*, segons el mapa del Consell, de 1976, a 0°80-81 × 47°25-26. Deu venir d'un antic adj. gentilici d'Encamp, amb pèrdua de la *-s* (*-z*) pretònica; però no seria **Campesà* sinó **Encampesà*, amb dissimilació de la *n*: *denčkampezá* > *del Campeà* (formació com el cast. *campe-sino*).

També la repetició del nom en el Pallars i en mitja dotzena de dades berneses, acaba de certificar-nos que és la bona etimologia, veient que l'expressió 'lloc en camp' pertanyeria a la fraseologia comuna de la gent dels Alts Pirineus; per més que en el Bearn només una vegada surt en singular i les altres 6 en plural (les més antigues) no sembla que sigui pluralització secundària, però el fet que allí es digués 'lloc en camps', o 'en els camps', és una variant que encara reforçaria la realitat d'aquesta fraseologia. En efecte en tenim un altre testimoni en plural, en un doc. de 1068, que deu ser de Cerdanya: «del Grau --- de Stagleyla, de Solanal e *d'En Camps*», només tinc aquest fragment, citat en l'*InoLC*, s. v. *Estegalella*. Això és el derivat diminutiu d'*Estègal*; tot, llocs de Cerdanya (bastant lluny d'Encamp) estudiats en *E.T.C.* II, 185, 12, 186. Almenys sabem, doncs, que un altre *Encamps* es trobava a Cerdanya en el S. XIV.

¹ Detalleu el context d'aquest doc.: «*affrontat in terra Jovan, clericus d'Encamp, ed alia in cal d'Encamp --- de 2a. in cal d'Encamp --- alia terra est a la cal d'Encamp, et affr. in --- de 2a. parte in cal*»